

YMPÄRISTÖEHDOT

1 Määritelmät

Ympäristöasioita koskevissa ehdoissa (jatkossa Ympäristöehdot) käytetään Sopimuksen tai Hankintaohjelman mukaisia määritelmiä, ellei muuta ole mainittu.

Ympäristövahingolla tarkoitetaan näissä ehdoissa maaperän, vesien tai ilman pilaantumiseen tai muuhun luonnonympäristöön kohdistuvaan häiriöön johtanutta tapahtumaa.

Vaaratilanteella tarkoitetaan näissä ympäristöehdoissa vahinkoon verrattavaa tapahtumaa, josta ei aiheudu päästöä tai häiriötä suoraan ympäristöön, eikä siten varsinaista ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi vuoto suoja-altaaseen ja säiliön tai astian kaatuminen ilman vuotoa.

2 Ympäristöehtojen käyttötarkoitus

Ympäristöehdot määrittelevät voimassa olevan lainsäädännön vaatimusten lisäksi Kumppanin ja kaikilta heidän Alihankkijoiltaan / Aliurakoitsijoiltaan ympäristöasioiden huomioimiseksi vaadittavat velvoitteet Helen Sähköverkon siirtoverkkoa, sähköasemia, jakeluverkkoa ja muutamoita koskevissa toimeksiannoissa, jotka liittyvät laajennusinvestointi- ja korvausinvestointihankkeisiin sekä ylläpitoon. Lisäksi noudatetaan Sopimuksessa / Urakasopimuksessa erikseen mainittuja investointihankkeiden teknisiä spesifikaatioita ja ylläpidon hankintaehtoja sekä teknisiä eritelmiä. Kumppanin on näiden Ympäristöehtojen lisäksi noudatettava toiminnassaan lainsäädännön sekä viranomaisten asettamia ympäristöasioita koskevia vaatimuksia sekä toteutettava lainsäädännön ja/tai viranomaisten vaatimat ympäristötoimenpiteet. Kumppanin tulee noudattaa voimassa olevia Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä.

3 Vastuut

Kumppanin on varmistettava, että myös Alihankkijoiden / Aliurakoitsijoiden työntekijät tuntevat ehtojen sisällön sekä valvottava, että he noudattavat ympäristömääräyksiä ja ottavat ympäristöasiat muutoinkin työssään huomioon. Selvyiden vuoksi todetaan, että Helen Sähköverkon edustajan suorittama valvonta ei vähennä Kumppanin vastuuta ympäristövelvoitteista. Kumppani vastaa Alihankkijoidensa / Aliurakoitsijoidensa suorituksista kuin omistaan myös ympäristöasioiden osalta. Kumppani on velvollinen seuraamaan ja noudattamaan lainsäädännön, viranomaisten sekä kaupungin asettamia ympäristöasioita koskevia vaatimuksia ja näissä tapahtuvia muutoksia.

Kumppani selvittää ja hoitaa kaikki toiminnan vaatimat viranomaisluvut.

Lisäksi Osapuolten / Sopijaosapuolten vastuista on sovittu Sopimuksessa / Hankintaohjelmassa.

Ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseksi Kumppani on velvollinen laatimaan ja hyväksyttämään ympäristöasioita koskevat toimintaohjeensa sekä jätehuoltosuunnitelman Helen Sähköverkolla osana laatusuunnitelmaa ennen töiden aloittamista. Työmaa-/projektikokouksissa seurataan toimintaohjeiden toteutumista käytännössä ja mahdolliset poikkeamat, huomiot ja korjaustoimenpiteet kirjataan pöytäkirjaan.

4 Ympäristöehtojen toteutumisen seuranta ja esittäminen laatusuunnitelmassa

Kumppanilla tulee olla nimettynä ympäristöasioista vastaava henkilö.

Ympäristönäkökohtien huomioon ottamisen varmistamiseksi Kumppani on velvollinen laatimaan ja hyväksyttämään ympäristöasioita koskevat toimintaohjeensa Helen Sähköverkolla osana laatusuunnitelmaa ennen töiden aloittamista. Helen Sähköverkon hyväksymä laatusuunnitelma ei vähennä tai poista Kumppanin vastuuta ympäristövelvoitteista.

Kumppani on velvollinen raportoimaan Helen Sähköverkolle verkonrakennus- ja ylläpitotöissä syntyneet CO₂ päästöt erikseen sovittavalla tavalla. Kumppanin tulee pyrkiä vähentämään CO₂ päästöjä kumppanuuskauden aikana, ja kumppanin tulee laatia tavoitteellinen ohjelma CO₂ päästöjen vähentämiseksi.

5 Yleiset ympäristöasioita koskevat ehdot

5.1 Ennalta ehkäisevä vahinkojen torjunta ja poikkeustilanteista ilmoittaminen

Erityistä huomiota tulee kiinnittää ennalta ehkäisevään vahinkojen torjuntaan. Tavoitteena on tiedostaa toiminnan ympäristövaikutukset ja -riskit, sekä hallita vahinkojen rajoittamisen kannalta tarkoituksenmukainen toiminta onnettomuustilanteessa.

Kumppani on velvollinen ilmoittamaan Helen Sähköverkolle ympäristövahingot, jotka ovat aiheutuneet Kumppanin tai tämän Alihankkijoiden / Aliurakoitsijoiden taikka ulkopuolisten työssä tai sen suunnittelussa. Näistä on viivytyksettä annettava alustava tapahtumakuvaus Helen Sähköverkolle. Tämän jälkeen on alustavan ilmoituksen tietoja tarkennettava Helen Sähköverkon edellyttämällä menettelyllä ja sisällöllä. Ilmoitus tehdään Quenticiin.

Myös vaaratilanteista eli läheltä piti -tilanteista on ilmoitettava Helen Sähköverkolle. Näistä on annettava alustava tapahtumakuvaus Helen Sähköverkolle kahden työpäivän sisällä. Tämän jälkeen on ilmoituksen

tietoja tarkennettava Helen Sähköverkon edellyttämällä menettelyllä ja sisällöllä.

5.2 Koulutus

Helen Sähköverkko tai tämän toimeksiannosta työmaalla pääurakoitsijan tai -toteuttajan tehtävistä vastaava kolmas osapuoli perehdyttää Kumppanin ympäristöasioista vastaavan henkilön ympäristöasioita koskeviin velvoitteisiin ja asiakirjoihin. Kumppani vastaa perehdytystä koskevan tiedon riittävästä jakamisesta omassa ja kaikkien Alihankkijoiden / Aliurakoitsijoiden organisaatioissa.

Kumppanin tulee antaa omalle ja kaikkien Alihankkijoidensa / Aliurakoitsijoidensa henkilöstölle riittävästi sellaista koulutusta ja ohjausta, jota ympäristön kannalta turvallinen toiminta edellyttää. Tämä käsittää mm. rakenteiden ja laitteiden käyttö- ja huolto-ohjeet, kemikaalien ja ongelmajätteiden turvallisen käsittelyn sekä toimimisen onnettomuus- ja vahinkotilanteissa.

5.3 Kemikaalit

Lainsäädännön Helen Sähköverkolle asettaman selvilläölovelvollisuuden täyttämiseksi Kumppani laatii Helen Sähköverkolle luettelon kohteeseen tulevista vaarallisista aineista ja kemikaaleista (esim. öljyt ja SF6-kaasu). Kemikaaliluettelossa on ilmoitettava kemikaalin kaupp nimi, ainesosat, luokitustiedot, käyttötarkoitus ja käyttö-/varastointimäärät. Luettelon liitteenä on toimitettava kemikaalien ajantasaiset käyttö-turvallisuustiedotteet.

Kumppanin on tarvittaessa tehtävä ilmoitus varastoitavista kemikaaleista Pelastuslaitokselle tai TUKES:lle.

Kemikaalien kuljetuksessa Kumppanin on huolehdittava vaarallisten aineiden kuljetuksesta (VAK) annettujen säädösten noudattamisesta.

Kemikaalien tilapäisessä säilytyksessä ja varastoinnissa käytettävien säiliöiden tulee olla voimassa olevien säädösten ja ohjeiden mukaisia sekä käyttöolosuhteisiin suunniteltuja, hyväkuntoisia ja huollettuja. Ylimääräisiä kemikaaleja ei saa varastoida Helen Sähköverkon kohteissa. Kemikaalien käsittely- ja varastointipaikat tulee varustaa turvallisen käytön ja onnettomuustilanteisiin varautumisen edellyttämällä varoitus- ja turvamerkinnöillä.

Tankkaus- ja huoltopaikkojen on oltava päällystetty tiiviillä, kemikaaleja läpäisemättömällä pinnoitteella. Mikäli tiiviin pinnoitteen rakentaminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, voidaan käyttää myös tarkoitukseen soveltuvaa imeytysmateriaalia kemikaalien maahanpääsyn estämiseksi. Vahinkotilanteessa kemikaalit eivät saa päästä viemäriin.

Mahdollisten vuotojen varalta koneiden ja laitteiden tankkaus- ja huolto- paikoilla tulee olla varattuna riittävä määrä imeytysainetta.

Pohjavesialueella tai lähellä vesistöä kemikaaleja sisältävien laitteiden ja koneiden huoltotoimenpiteet on sallittu vain poikkeustapauksissa. Tällöin Helen Sähköverkolle tulee etukäteen esittää suunnitelma työs- kentelytavoista. Pohjavesialueella tai hyvin lähellä vesistöä myös työko- neet on säilytettävä tiiviiksi tehdyllä alustalla ja työkonoiden pesu näillä alueilla on kielletty.

Muuntajia, mittamuuntajia ja muita öljyä tai muuta kemikaalia sisältäviä laitteita tai koneita huollettaessa, korjattaessa tai romutettaessa sekä valmisteltaessa muuntajia käyttöönottoon tai kuljetuskuntoon tulee var- mistaa, että työstä ei aiheudu haitallisia päästöjä maaperään tai pinta- ja pohjaveteen. Työalueen soveltuvuuden lisäksi tulee etukäteen tarkis- taa käytettävien säiliöiden, letkujen, liittimien, tiivisteiden ja venttiilien kunto. Työn turvallinen suoritus on varmistettava jatkuvalla valvonnalla. Täytön ja tyhjennyksen jälkeen muuntajan ja säiliöiden tyhjennys- ja täyttöventtiilit tulee varmistaa erillisellä tulpalla tai sokealla laipalla. Muuntajien romutuksessa on varauduttava öljyn pitkäaikaiseen valumi- seen ja estettävä tippavuotojen pääsy maaperään. Kumppanilla tulee olla laadittuna toimintaohje, mikäli öljyä pääsee maaperään.

GIS-laitosten eli kaasueristettyjen kojeistojen tai kytkinlaitosten sekä SF6-katkaisijoiden kunnossapito on ohjeistettu erikseen. Eristeenä toi- miva rikkiheksafluoridi (SF6-kaasu) luokitellaan kasvihuonekaasuksi, eikä sitä saa tarkoituksella päästää ilmakehään missään tilanteessa.

5.4 Jätteet ja roskaantumisen estäminen

Kumppani pyrkii ensisijaisesti toiminnassa syntyvän jätteen määrän vä- hentämiseen sekä kierrätyksen lisäämiseen. Kumppani vastaa jätehuol- lon asianmukaisesta järjestämisestä ja kirjanpidosta. Jätteiden käsitte- lyssä tulee noudattaa Jätelakia sekä olla tietoinen myös työturvallisuus- näkökohdista. Kumppanilla tulee olla laadittuna jätehuoltosuunnitelma.

Kumppanin tulee pitää kirjaa jätteiden ja kierrätettävien materiaalien kä- sittelystä. Kumppani tallettaa kaikki hävitys-, kierrätys- ja siirtoasiakirjat sekä vastaanottotodistukset tms. ja pyydettäessä toimittaa asiakirjat He- len Sähköverkolle. Kumppani raportoi jätekirjanpidon vuositasona Helen Sähköverkolle erikseen sovittavalla tavalla ja tarkkuudella, vaaralliset eriteltyinä.

Purku-urakassa Kumppanin on osana laatusuunnitelmaa laadittava He- len Sähköverkolle purettavaa materiaalia koskeva jätehuoltosuunni- telma.

Mikäli kumppani välittää purku-urakassa poistuvia verkkokomponentteja kolmansille osapuolille, sen tulee huomioida vastuullisuuskysymykset.

Roskaamiskiellon mukaisesti ympäristöön ei saa aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Kumppani vastaa työmaan päivittäisestä siisteydestä ja jätehuollosta. Ennen työmaan päättämistä ylimääräiset tai puretut materiaalit on poistettava mahdollisimman pian, myös johtoalueilta.

5.5 Melu, tärinä ja pöly

Kumppanin tulee noudattaa melutason ohjearvoja (VNp 993/1992) sekä Helsingin kaupungin ympäristösuojelumääräyksiä. Tilapäisestä erityisen häiritsevästä melusta tai tärinästä Kumppanin on tehtävä ympäristönsuojelulainsäädännön mukainen kirjallinen ilmoitus. Johtimien räjäytysliitosten tekeminen saattaa olla joillakin alueilla kiellettyä, mihin viranomaisen ottaa kantaa meluilmoituskäsittelyssä.

Rakentamis- tai purkutöistä aiheutuvat pölyhaitat tulee rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi. Tarvittaessa pölyämistä on estettävä esimerkiksi kastelemalla.

5.6 Pilaantuneen maa-alueen käsittely

Kumppani vastaa pilaantuneen maa-aineen käsittelystä ympäristöhallinnon ohjeiden mukaisesti (Pilaantuneen maa-alueen riskinarviointi ja kestävä riskinhallinta, ympäristöhallinnon ohjeita 6/2014). Kumppani raportoi hankekohtaisesti pilaantuneen maan käsittelystä.

5.6 Luonto- ja suojelukohteet

Kumppanin tulee olla selvillä siitä, sijoittuuko toiminta-alueelle luonto- ja suojelukohteita ja miten kohteet sekä niiden biodiversiteetti otetaan toimeksiannossa huomioon.

Maaperän vahvistamisen suunnittelussa ja toteutuksessa on vesilainsäädännön pohjaveden muuttamiskiellon mukaisesti estettävä haittavaiikutukset pohjaveteen, läheisiin kaivoihin ja lähteisiin. Kumppanin tulee olla yhteydessä Helen Sähköverkkoon, jos toiminta-alueella esiintyy paineellista pohjavettä.

Vesistön läheisyyteen rakennettaessa tulee välttää työmenetelmiä, joilla tarpeettomasti muutetaan ympäröivää vesiluontoa tai veden laatua. Rantapenkereiden kaivamisesta ja voimajohtopylväiden sijoittamisesta rantapenkereille tulee sopia Helen Sähköverkon kanssa erikseen. Purot ja uomat tulee pitää avonaisina.

Mahdollisista luonto- ja suojelukohteista koskevista, esimerkiksi töiden tarkempaan sopimiseen liittyvistä yhteydenotoista elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskuksiin (ELY) ja kunnan ympäristöviranomaisiin sovitaan Kumppanin ja Helen Sähköverkon kesken erikseen.

5.7 Ympäristöarvioinnit

Kumppanin tulee tarvittaessa osallistua Helen Sähköverkon kohteissa tehtävien ympäristöarviointien, ns. ympäristökatselmusten toteuttamiseen (esim. läsnäolo katselmuksessa ja vastaaminen toimintaan liittyviin kysymyksiin). Tavoitteena on saada kuva sähköverkon eri osien ympäristöasioiden huomioimisen tasosta. Ympäristöarvioinnit voivat olla myös työmaiden katselmointeja.

Ympäristöarvioinnista laaditaan erillinen raportti.

5.8 Ulkopuolisen palautteen hoitaminen

Kumppanin tulee välittää maanomistajien, lähialueen asukkaiden ja muiden ulkopuolisten sidosryhmien Helen Sähköverkkoa koskevat mahdolliset yhteydenotot, tiedustelut ja palautteet Helen Sähköverkon edustajalle yhteisesti sovittavaa menettelyä käyttäen. Lisäksi Kumppanin tulee sopia toimiva käytäntö palautteiden käsittelemiseksi Helen Sähköverkon kanssa.